

Nr 42

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 32 § 2 mom. och anvisningarna till 19 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) jämte en i ämnet väckt motion.

I en den 18 mars 1955 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 166, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 32 § 2 mom. och anvisningarna till 19 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande

I propositionen föreslås att livränta, som utgått på grund av försäkring enligt lagen om yrkesskadeförsäkring, i sin helhet skall utgöra skattepliktig intäkt och således icke — som gäller beträffande bl. a. livränta enligt 1916 års lag om olycksfall i arbete — beskattas allenast till reducerat belopp. Detsamma föreslås skola gälla livränta, som utgår enligt militärsätningsförfattningen och vissa andra författningar på grund av skadefall, som inträffat efter utgången av år 1954.

Det ovannämnda författningsförslaget är av följande lydelse.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 32 § 2 mom. och anvisningarna till 19 § kommunal-
skattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 32 § 2 mom. och anvisningarna till 19 § kommunal-
skattelagen den 28 september 1928¹ skola erhålla ändrad lydelse på
sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

32 §.

2 m o m. Har livränta enligt vad
i lag eller särskild författning är
stadgat utgått vid sjukdom eller
olycksfall i arbete eller under mili-
tärtjänstgöring eller har livränta
eljest vid sjukdom eller olycksfall
utgått på grund av försäkring, som
icke tagits i samband med tjänst,
skall såsom skattepliktig intäkt räk-
nas nedan angivna del av livräntans
belopp, nämligen om livräntetagaren
under beskattningsåret fyllt:

högst 35 år	80	procent
36 till och med 47 år	70	»
48 » » » 56 »	60	»
57 » » » 63 »	50	»
64 » » » 69 »	40	»
70 » » » 76 »	30	»
77 » » » 86 »	20	»
minst 87 år	10	»

Anvisningar

till 19 §.

Fattigunderstöd, begravningshjälp
— — — influtna medlemsavgifter.

Föreslagen lydelse:

32 §.

2 m o m. Har livränta utgått vid
sjukdom eller olycksfall på grund
av försäkring, som icke tagits i sam-
band med tjänst och ej heller utgör
obligatorisk försäkring enligt lagen
om yrkesskadeförsäkring, skall så-
som skattepliktig intäkt räknas ne-
dan angivna del av livräntans belopp,
nämligen om livräntetagaren under
beskattningsåret fyllt:

högst 35 år	80	procent
36 till och med 47 år	70	»
48 » » » 56 »	60	»
57 » » » 63 »	50	»
64 » » » 69 »	40	»
70 » » » 76 »	30	»
77 » » » 86 »	20	»
minst 87 år	10	»

Anvisningar

till 19 §.

Fattigunderstöd, begravningshjälp
— — — influtna medlemsavgifter.

Utbytes sådan livränta eller del
därav, som enligt bestämmelserna i
32 § i sin helhet skall räknas såsom
skattepliktig intäkt, mot belopp för
en gång, skall beträffande detta be-
lopp i beskattningshänseende gälla
vad om sådan livränta är stadgat.
Sker utbyte, helt eller delvis, av an-

¹ Senaste lydelse av 32 § 2 mom. se 1950: 308 och av anvisningarna till 19 § se 1954: 204.

Nuvarande lydelse:

Bestämmelsen att — — — sist-nämnda lag.

Föreslagen lydelse:

nan livränta än nyss sagts mot engångsbelopp, skall beloppet anses utgöra icke skattepliktig intäkt.

Bestämmelsen att — — — sist-nämnda lag.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. I samband därmed skall följande iakttagas.

Äldre bestämmelser skola fortfarande gälla i fråga om 1955 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1955 eller tidigare år.

Vidare skola äldre bestämmelser fortfarande äga tillämpning med avseende å livräntebelopp, som enligt vad i lag eller särskild författning är stadgat utgått vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring, under förutsättning att fråga om ersättning i anledning av sjukdomen eller olycksfallet prövats jämlikt de bestämmelser som gällde före den 1 januari 1955.

Till utskottets behandling har hänvisats den i anledning av propositionen väckta motionen I: 481 av herrar *Norling* och *Helmer Persson*, vari hemställt, att riksdagen måtte besluta antaga följande

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 32 § 2 mom. kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 32 § 2 mom. erhåller följande ändrade lydelse:

32 §.

2 mom. Har livränta utgått vid sjukdom eller olycksfall på grund av försäkring, som icke tagits i samband med tjänst och ej heller utgör obligatorisk försäkring enligt lagen om yrkesskadeförsäkring, skall såsom skattepliktig intäkt räknas nedan angivna del av livräntans belopp, nämligen om livräntetagaren under beskattningsåret fyllt:

högst 35 år	80 procent
36 till och med 47 år	70 »
48 » » » 56 »	60 »
57 » » » 63 »	50 »
64 » » » 69 »	40 »
70 » » » 76 »	30 »
77 » » » 86 »	20 »
minst 87 år	10 »

Utgår livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen om yrkesskadeförsäkring, räknas som skattepliktig intäkt 80 procent av livräntans belopp.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring och lagen den 14 maj 1954 (nr 243) om yrkesskadeförsäkring trädde i kraft den 1 januari 1955. Enligt ikraftträdandebestämmelserna i sistnämnda lag skall 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete (OL) och lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar icke gälla skadefall, som inträffat efter utgången av år 1954. Försäkringsformerna enligt dessa lagar har avlösts av en gemensam försäkring för yrkesskada. Vid nyssnämnda tidpunkt trädde jämväl åtskilliga andra till yrkesskadeförsäkringen anknutna ersättningsförfattningar i kraft, såsom lagen den 14 maj 1954 (nr 246) om krigsförsäkring för sjömän m. fl. och förordningarna sistnämnda dag om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilt försvaret (nr 249) och om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m. (nr 250). Vidare har genom förordningen den 4 juni 1954, nr 460, med verkan från den 1 januari 1955 vidtagits vissa ändringar i militärsättningsförordningen den 2 juni 1950 (nr 261).

I samband med sjukförsäkringsreformen har även vidtagits vissa ändringar i skatteförfattningarna. I den proposition, nr 64, till 1954 års riksdag, vari vissa förslag om sådana ändringar framlades, uttalade chefen för finansdepartementet att det kunde ifrågasättas, huruvida icke en omprövning borde ske av reglerna för beskattning av livräntor på grund av yrkesskadeförsäkringen, men att han för det dåvarande icke var beredd att utan närmare utredning förorda en ändring i detta avseende.

I en den 14 februari 1955 dagtecknad, av kammarrättsfiskalen E. Eklund upprättad *promemoria* angående beskattningen av vissa livräntor, som utgått vid sjukdom eller olycksfall i arbete m. m., har föreslagits viss omläggning av beskattningen av livräntor på grund av yrkesskadeförsäkringen och vissa andra livräntor.

Med anledning av nämnda *promemoria* har, efter remiss, *yttranden* avgivits av kammarrätten, statskontoret, riksskattenämnden, försäkringsinspektionen, riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen, socialstyrelsen, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Uppsala, Kronobergs, Göteborgs och Bohus, Kopparbergs och Västernorrlands län, Landsorganisationen i Sve-

rige, försäkringsanstalterna Folket och Samarbete (Folksam), Svenska arbetsgivareföreningen, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Svenska personal-pensionskassan, Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund, Thulebolagen samt Tjänstemännens centralorganisation.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Gällande beskattningsregler, m. m., s. 5—8

Förslag rörande beskattningen av livränta på grund av yrkesskadeförsäkringen, s. 8—22

Förslag rörande beskattningen av livräntor, som utgår på grund av försäkring enligt OL, s. 22—32

Förslag rörande beskattning av livräntor, som utgår enligt vad i lag eller särskild författning stadgas, s. 32—35

Av innehållet i den förenämnda motionen må här återgivas följande.

Det nuvarande beskattningssystemet hade den fördelen, att hänsyn toges till att skattetrycket ej borde drabba invaliden lika hårt som en frisk och arbetsför människa. Propositionsförslaget innebure däremot att invaliden beskattades utan hänsyn till vare sig graden av invaliditet eller invalidens beroende av andra människors vård. Särskilt ofördelaktigt bleve det nya beskattningssystemet vid inkomster upp till 7 200 kronor per år. I dessa fall komme en livräntetagare i bättre läge, om olyckan eller yrkesskadan skett före 1955 och livräntan utbetalades enligt nuvarande bestämmelser i olycksfallsförsäkringslagen. En beskattning av hela livräntebeloppet komme att betyda en försämring av livräntans kompensationsgrad i förhållande till nuvarande beskattningsform. En viss procent av invalidräntan borde liksom hittills vara skattefri som en kompensation för de besvärligheter och merkostnader som alltid medföljde invaliditet. Invaliden måste nämligen utgiva en del av sin invalidränta för vårdkostnader och andra kostnader, som orsakats av invaliditeten. Motionärerna föresloge därför att endast en viss procent av livräntan beskattades och att denna gräns bestämdes till 80 procent av utgående livräntebeloppet oberoende av livräntans storlek.

Utskottet. I den föreliggande propositionen har förslag framlagts om ändrade beskattningsregler för vissa livräntor. Sålunda föreslås, att livränta, som utgår på grund av den obligatoriska försäkringen enligt yrkesskadeförsäkringslagen skall i sin helhet hänföras till skattepliktig intäkt. Detsamma skall gälla livränta, som utgår enligt militärsättningsförordningen och vissa andra författningar på grund av skadefall, som inträffat

efter utgången av år 1954. Däremot förordas icke någon ändring av gällande regler om reducerad beskattning av sådana livräntor, som utgår bl. a. på grund av olycksfallsförsäkringslagen. För de fall då livränta utbytes mot engångsbelopp har föreslagits uttryckliga bestämmelser i anvisningarna till kommunalskattelagen om den skatterättsliga behandlingen.

Frågan om ändrade grunder för beskattningen av ifrågavarande livräntor får ses mot bakgrunden av de avsevärda höjningar av livräntebeloppet som delvis redan genomförts och delvis förelagts riksdagens prövning innevarande år. Såsom framgår av den i propositionen förebragta utredningen kan den reducerade beskattningen av förevarande livräntor icke återföras på principiella överväganden utan har en klart social motive-ring; med hänsyn till livräntornas begränsade skattekraft har dessa i beskattningshänseende inordnats under de regler i kommunalskattelagen om reducerad beskattning som närmast avsett vissa andra livräntor, där utfallande belopp till en del utgjorde återbetalning av insatt kapital och alltså icke skulle inkomstbeskattas i denna del. En avsevärd förbättring av livräntebeloppet och därmed livräntetagarnas ekonomiska villkor har ansetts böra aktualisera en omprövning av skälen för de ifrågavarande legala livräntornas beskattning med reducerat belopp. Sålunda må framhållas bl. a. att differensen i skattebelastningen olika åldersgrupper emellan med bibehållande av nuvarande regler skulle i påfallande grad skärpas. Vidare skulle, om å inkomsten belöpande skatt beaktas, livränta i vissa fall komma att erhålla större värde än den arbetsinkomst, efter vilken livräntan beräknats.

I likhet med flertalet remissinstanser har departementschefen ansett att i och för sig icke finnes anledning att av sociala eller liknande skäl avvika från den ur principiell synpunkt mest följdriktiga lösningen att beskatta de ifrågavarande livräntorna till fulla beloppet. Såvitt gäller redan utgående livräntor har departementschefen emellertid, med hänsyn till att i ett stort antal fall en försämring av livräntornas reella värde skulle uppkomma med full beskattning — stundom med förhållandevis avsevärda belopp — funnit sig icke böra föreslå ändrade beskattningsregler. I anslutning härtill framhåller departementschefen att det icke vore en framkomlig väg att företaga en sådan uppräkningsövning av förevarande livräntor, att berörda olägenheter skulle elimineras. I enlighet härmed har de ändrade reglerna icke ansetts böra omfatta livräntor, som utgår på grund av olycksfallsförsäkringslagen och ej heller enligt vissa andra författningar utgående livräntor, där dessa beräknats enligt samma grunder som nyssnämnda livräntor, d. v. s. avser skadefall som inträffat före utgången av år 1954.

Den lösning som i propositionen givits denna beskattningsfråga anser sig utskottet kunna biträda. Vid remissbehandlingen har från något håll uttalats den meningen, att lösningen av den föreliggande beskattningsfrågan borde uppskjutas i avvaktan på en blivande utredning av den större

frågan om beskattningen av försäkringsersättningar över huvud. Denna ståndpunkt — som framförts även inom utskottet — kan utskottet icke dela. Såsom framhållits av departementschefen lärer ett undanskjutande av föreliggande spörsmål vara ägnat att avsevärt försvåra och till äventyrs omöjliggöra införandet framdeles av principiellt riktiga beskattningsregler rörande de med propositionsförslaget avsedda livräntorna.

I motionen I: 481 har yrkats att livränta som utgår på grund av den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen i samtliga fall skall beskattas med 80 procent av livräntans belopp. Som skäl härför har i huvudsak åberopats, att en viss del av livräntan borde vara skattefri som kompensation för besvär och kostnader som vore förenade med invaliditet. Med anledning härav vill utskottet framhålla att den föreliggande utredningen inte ger stöd för att med detta förslag ernås en rationell lösning. Enligt utskottets mening bör en ändring av förevarande beskattningsregler icke genomföras så, att man tillskapar en ny grupp livräntor med reducerad beskattning. Då såsom framhållits i propositionen förevarande livräntor uppgår till sådana belopp att en beskattning till fulla värdet kan anses motiverad, bör en ändring av denna innebörd genomföras. Utskottet avstyrker i enlighet härmed den föreliggande motionen. Tilläggas bör emellertid att i ömmande fall möjlighet föreligger att tillämpa de i kommunalskattelagen givna reglerna om avdrag för nedsatt skatteförmåga. Därvid torde finnas anledning framhålla att vid ett genomförande av det föreliggande förslaget beskattningsnämnderna synes böra ägna särskild uppmärksamhet åt sådana fall där skäl för tillämpning av nyssnämnda bestämmelser kan föreligga, ehuru formligt yrkande därom icke framställts av den skattskyldige.

Det föreliggande författningsförslaget i övrigt föranleder ej erinran eller särskilt uttalande från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 166, för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändrad lydelse av 32 § 2 mom. och anvisningarna till 19 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); samt

B) att motionen I: 481 av herrar Norling och Helmer Persson icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 maj 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Spetz, Franzon, Gustaf Elofsson, Eriksson, Söderquist, Velande, Snygg och Bengtson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Sundström*, Hagberg i Malmö, Sjölin, Kärrlander, Strandh, Jansson i Aspeboda, Asp och Andersson i Essvik.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.